

HISTORIE: Stien gennem Farumgård har en historie, der rækker 150 år tilbage.

Troels Brandt. Formand Naturpark Mølleåens Venner

FARUM: Det er i lyset af det historiske forløb, man skal se fredningskendelsen af 1947 og overfredningsnævnets kendelse af 1949 om fodgængerstien over gårdspladsen. Fredningen skulle sikre fodgængerens ret til at komme nær søbredden, som defineret i det »Grønne« forslags nr. 46 og fredningen skulle samtidig sikre ejerne mod, at der kom sti mellem sydsiden af hovedbygningen og søbredden. Kendelsen fortsatte med den gamle udtalelse: »Den intime landskabelige forbindelse mellem bygninger, park og sø skal – specielt med hensyn til vejanlæg og stianlæg – stedse opretholdes«, som skal ses sammen med kendelsens meget konkrete placering af stien, hvis formål lå i loven og dens betænkning, og som i 1969 blev uddybet i grundlaget for erstatnings-betalingen. Man har indledningsvis nævnt sammenhængen med stiloven af 1940 og betænkningen fra 1936, men nævnte ikke, at deres formål var at stien fulgte søbredden, hvilket har været en selvfølge dengang, da den eksisterende sti allerede gjorde det øst for gården. Stien kunne bl.a. bortfalde, hvis der kom anden offentlig sti eller vej gennem parken, så på grund af denne og andre begrænsninger af varigheden kunne 1949-kendelsen ikke give anledning til erstatning. Først ved salg og bortfald af varighedsbegrænsningerne var der grundlag for betaling af erstatning, og det fremgik af kendelsen i 1969, hvad kriterierne for erstatningen for stien var: »den eksisterende stiret åbner en ganske særlig mulighed for almenheden for at iagttage på nært hold et værdifuldt bygningskompleks i et miljø, der fremhæver bygningens kulturelle værdi og yderligere i sig selv er af høj æstetisk karakter og landskabelig værdi«.

I 1959 ses det af luftfotos, at den nuværende cykelsti gik langs nordsiden af parken, men måtte føres lidt anderledes end forudsat i øst på grund af en del af et anlæg på rensningsanlægget, som siden er fjernet.

Da Stiftelsen ønskede at sælge i 1965, må tvivlsspørgsmålene være afklaret, idet fredningsnævnet ved et møde 5/5 1965 begyndte erstatningsfastsættelsen vedrørende vejretten, som blev forhandlet med Stiftelsens advokat og skulle udbetales til Stiftelsen. Fru Ruth Riis-Hansen købte dagen efter gården mødet på et betinget skøde, som blev tinglyst endeligt 13/1 1966, men erstatningssagen var først færdig 12/12 1969 – 4 år efter. Fru Ruth Riis-Hansen har uundgåeligt kendt fredningens tinglyste færdselsret og denne timing sammen med hele tidsrækkefølgen, registreringerne i tingbogen og fredningsnævnets forhandling med sælgers advokat må det anses for udelukket, at fru Riis Hansen har betalt mere end sin egen vurdering med fradrag af værdiforringelsen af vejretten. Vi kender ikke den nøjagtige aftale, men alt peger på, at fru Riis-Hansen har ladet stiftelsen selv klare erstatningsforhandlingen – hvilket også er den logiske og mest retfærdige måde. Den nuværende ejerfamilie har ikke været udsat for nogen ekspropriation eller overgreb, som det har forlydt. De har aldrig ejet brugsretten til stien til deres egen private benyttelse, og de har kendt disse forhold, inden de købte den.

Den populære tur fra Fiskebæk langs Farum Sø til Bastrup har altså en over 150 år lang interesse bag sig, og over 85 års statslig interesse bag, hvor man har betalt for, at fodgængerne kunne komme tæt på miljøet mellem sø og Farumgård uden at det samtidig blev ødelagt af anlæg. Det er fredningsmyndighedernes opgave at beskytte sådanne værdier mod lokale og temporære stemninger, da kun kontinuitet bevarer sådanne værdier.

Frederiksborg Amts Avis 23. marts 2020